

CHAMA CHA USHIRIKA WA AKIBA NA MIKOPO MALENGO LTD

NAMBARI YA USAJILI DSR 1522

SERA YA MIKOPO

YALIYOMO

SEHEMU YA KWANZA.....	3
1.0 UTANGULIZI.....	3
1.1 Madhumuni ya Sera ya Mikopo	3
1.2 Walengwa wa sera hii.....	4
SEHEMU YA PILI	4
2.0 UTOAJI WA MIKOPO NA TAARIFA YA KUKATALIWA KUPEWA MKOPO	4
2.1 Utoaji wa mikopo kwa wanachama	4
2.2 Sifa za mwanachama anayestahili kupata mkopo.....	4
2.3 Maombi ya mkopo.....	8
2.4 Mrejesho wa sababu za kukataliwa kupewa mkopo	8
SEHEMU YA TATU.....	9
GHARAMA ZA MKOPO	9
3.1 Riba, Ada na Adhabu za mikopo.....	9
SEHEMU YA NNE	9
4.0 KINGA DHIDI YA MAJANGA YA MKOPO	9
4.1 Gharama za kinga ya majanga ya Mkopo.....	9
4.2 Taratibu za kuhudumia mfuko wa bima	10
SEHEMU YA TANO	10
5.0 MUDA KIKOMO WA MAREJESHO YA MKOPO	10
5.1 Ukomo wa kurejesha mkopo	10
SEHEMU SITA	11
6. 0 VYANZO VYA UKOPESHAJI NA UKOMO WA MIKOPO	11
6.1 Fedha za kutoa mikopo chamani zinaweza kutoka/Kupatikana katika maeneo yafuatayo;.....	11
6.2 Ukomo wa ukopeshaji kwa kila aina ya mkopo	11
SEHEMU YA SABA	12
7.0 UIDHINISHWAJI NA UREJESHAJI WA MIKOPO	12
7.1 Uidhinishaji wa maombi ya mikopo.....	12
7.2 Viwango vya mikopo na uidhinishaji	13
7.3 Uidhinishaji wa Bodi ya Chama	13
7.4 Mikopo kwa viongozi	13
7.4 Mikopo kwa watendaji wa chama	13
7.5 Mikopo shirikishi (Loan Participation).....	14
7.6 Urejeshaji wa mikopo.....	14
7.7 Marejesho ya mikopo	14
SEHEMU YA NANE.....	15
8.0 UKOKOTOAJI NA UAINISHAJI WA MIKOPO ILIYOCHOLEWESHA CHAMANI. 15	15
8.1 Taarifa muhimu zinazopaswa kuainishwa kwa mikopo iliyocholeweshwa.....	15
SEHEMU YA TISA	15
9.0 USITISHAJI WA MAPATO TARAJIWA NA MAREKEBISHO YA MKOPO	15
9.1 Kusitisha mapato tarajiwa kutokana na mikopo iliyocholeweshwa	15
9.2 Mapitio ya kufanya marekebisho ya mikopo	16
SEHEMU YA KUMI	16

10.0 MADENI, MATENGO NA USIMAMISHAJI WA MIKOPO KWA MUDA	16
10.1 Madeni Mabaya.....	16
10.2 Matengo ya madeni mabaya.....	16
10.3 Kusimamisha mikopo kwa muda	17
SEHEMU YA KUMI NA MOJA.....	17
11. 0 UKUSANYAJI WA MADENI.....	17
11.1 Mambo ya kuzingatia kabla ya kuanza ukusanyaji wa madeni	18
11.2 Mkataba wa mkusanya madeni.....	18
SEHEMU YA KUMI NA MBILI	19
12.0 UFUTAJI WA MIKOPO NA UZAJI WA DHAMANA.....	19
12.1 Hatua za ufutaji wa mikopo.....	19
12.2 Taratibu za chama kuuza dhamana za mwanachama	19
13.0 HITIMISHO.....	20

SEHEMU YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI

Sera ya Utoaji, ukusanyaji na ufutaji wa mikopo ya MALENGO SACCOS ni mwongozo uliowekwa na chama kwa ajili ya kusimamia namna ya utoaji wa mikopo ndani ya chama na ni ramani ya chama inayoonesha namna ya kutoa mikopo kwa wanachama wake. Taratibu hizi za mikopo zimetungwa kwa kuzingatia misingi ya kanuni za utendaji bora wa chama na lazima zifuatwe na zitumike katika shughuli zote za utoaji mikopo kwa wanachama.

Sera hii itazingatia matakwa ya Sheria ya Huduma ndogo za fedha Na.10 ya mwaka 2018 na Kanuni za SACCOS za Huduma ndogo za fedha za mwaka 2019. Sera hii imejumuisha Maeneo yote muhimu yanayopaswa kuzingatiwa katika usimamizi wa mikopo ikiwa ni pamoja na utoaji wa mikopo, Ukusanyaji wa Mikopo, Ufutaji wa Mikopo, Dhamana za mkopo, taratibu za kuuza dhamana, bima ya mikopo, kama zinavyoelekezwa katika Kanuni ya 28-43 ya Kanuni za SACCOS za huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

Sera hii imejumuisha Sehemu kumi na tatu. Sehemu ya kwanza ni utangulizi, sehemu ya pili ni utoaji wa mikopo na taarifa ya kukataliwa kupewa mkopo, sehemu ya tatu ni gharama za mkopo, sehemu ya nne ni bima ya mkopo, sehemu ya tano ni muda kikomo wa marejesho ya mkopo, sehemu ya sita ni vyanzo vya kukopesha na ukomo wa ukopeshaji, sehemu ya saba ni uidhinishaji wa maombi ya mkopo na urejeshaji wa mkopo, sehemu ya nane ni ukokotoaji na uainishaji wa mikopo iliyocheleweshwa, sehemu ya tisa usitishaji wa mapato tarajiwa wa marekebisho ya mkopo, sehemu ya kumi ni madeni, matengo na usimamishaji wa mikopo kwa muda, sehemu ya kumi na moja ni ukusanyaji wa madeni, sehemu ya kumi na mbili ni ufutaji wa mkopo na uazaji wa dhamana na sehemu ya kumi na tatu ni muda wa mpito wa kulipa mkopo.

Sera hii imeandaliwa kwa kuzingatia sharti Na. 5 la masharti ya chama, pamoja na mambo mengine sera itapitiwa mara kwa mara ili kuona kama kunahitaji la kufanya maboresho na bodi itakuwa na jukumu la kuwasilisha maoni na mapendekezo watakayoona yanafaa kwa lengo kuridhiwa na mkutano mkuu kabla ya kufanya maboresho.

1.1 Madhumuni ya Sera ya Mikopo

- (a) Kuweka misingi na kanuni bora za utoaji mikopo.
- (b) Kuepusha migongano isiyo ya lazima katika kutoa mikopo.
- (c) Kupunguza hatari ya mikopo mibaya.
- (d) Kujenga imani kwa taasisi za ndani na nje, wanachama na wananchi kwa ujumla.
- (e) Kuiwezesha Bodi katika usimamizi wa mikopo.

- (f) Kutekeleza kwa vitendo Sheria ya Huduma ndogo za fedha Na.10 ya mwaka 2018 na Kanuni za SACCOS za Huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

1.2 Walengwa wa sera hii

Wadau wa ndani

- (i) Wanachama ndio walengwa wakuu wa Sera hii kwa kuwa ndio wakopaji
- (ii) Watendaji – Hawa ni wataalamu wa kuchanganua na kutathmini mikopo inayoombwa na inayotolewa.
- (iii) Wajumbe wa bodi, Kamati ya usimamizi – watahusika katika kusimamia na kuhakikisha kuwa taratibu zote za Sera zinafuatwa.

Wadau wa nje

- i) Wakaguzi wa nje – Watatumia Sera hii wakati wa ukaguzi.
- ii) Maafisa ushirika – Ni washauri katika utekelezaji wa sera hii kama wawakilishi wa Serikali.
- iii) Taasisi za Kifedha na wakopeshaji wengine – Watatumia sera hii wakati wa kutoa huduma ya mikopo chamani.
- iv) Mrajis wa Vyama vya Ushirika – anahusika na kuidhinisha sera hii na kusimamia utekelezaji wake.
- v) Makampuni ya kuchakata taarifa za wakopaji
- vi) Waajiri
- vii) Benki kuu ya Tanzania
- viii) Wadau wengine

SEHEMU YA PILI

2.0 UTOAJI WA MIKOPO NA TAARIFA YA KUKATALIWA KUPEWA MKOPO

2.1 Utoaji wa mikopo kwa wanachama

MALENGO SACCOS itatoa mikopo kwa wanachama wote wenye sifa ya kupata mikopo kwa kuzingatia upatikanaji wa fedha kwa ajili ya kukopesha na kwa kuzingatia sera ya mikopo ya chama bila kuathiri sheria ya Huduma ndogo za fedha na Kanuni za huduma ndogo za fedha zinazosimamia SACCOS za mwaka 2019.

2.2 Sifa za mwanachama anayestahili kupata mkopo

Ili kuweka mazingira mazuri ya kuhakikisha mikopo inatolewa baadhi ya mambo yafuatayo yatazingatiwa kabla mwanachama hajapatiwa mkopo ambapo mwanachama ni lazima awe na sifa zifuatazo;

- a) Mkopo utatolewa kwa mwanachama hai tu (mwanachama hai ni aliyetimiza miezi mitatu tangu kujiunga na chama na michango yake ya kila mwezi iwe na mtiririko mzuri)
- b) Mkopaji lazima awe amekamilisha ununuzi wa hisa za msingi, yaani Hisa 5 za mwanzo na hisa za kila mwezi, ilikuweza kupata mkopo.
- c) Mwanachama atakopeshwa si zaidi ya mara tatu (3) ya jumla ya akiba zake katika chama kwa kipindi anachoomba mkopo na haitahusisha hisa zake chamani. Kanuni ya ushirika ya mwaka 2004 kifungu cha 90 (1).
- d) Mwanachama hatakopeshwa mkopo wa aina moja zaidi ya mmoja. Mwanachama lazima ahakikishe kuwa deni la mkopo wake limekwisha kabla hajaomba mkopo mwingine wa aina hyohiyo.
- e) Mwanachama lazima ajaze kwa ufasaha fomu ya kuomba mkopo husika nalazima ipitishwe na kamati ya mikopo.
- f) Mwombaji wa mkopo lazima awe na wadhamini wawili ambao ni wanachama hai, wadhamini hawa watatakiwa kujaza fomu za udhamini.
- g) Wadhamini watawajibika kuhakikisha mkopo unalipwa au kulipa mkopo wa mkopaji waliyemdhamini ikiwa mkopo huo hautalipika kwa namna yoyote ile.
- h) Mwanachama aliyepitishwa mkopo wa kawaida atalipa ada ya maombi ya mkopo huo ya asillimia moja (1%) ya thamani ya mkopo alioomba kabla hajapewa hundi yake
- i) Mkopo wote utatakiwa kurejeshwa kwa muda uliopangwa kwa kila mkopohusika.
- j) Mwanachama hataruhusiwa kupunguza kiwango cha marejesho kwa mwezi
- k) Mwanachama haruhusiwi kufidia deni la mkopo na riba yake kwa kutumia Hisa au akiba zake isipokuwa kama mwanachama amejitoa/ameondolewakwenye chama.
- l) Utaratibu wa marejesho kwa mikopo yote utakuwa ni malipo ya kila mwezi ya mkopo pamoja na riba kulingana na mtiririko maalum wa

marejesho ya kila mwezi ulioidhinishwa tangu siku ambayo mkopo umetolewa (Repayment schedules).

- m) Mwanachama atatakiwa kurejesha makato yake ya mkopo Tarehe 01 ya kila mwezi. Endapo hatolipa Tarehe moja, atalipa faini ya asilimia mbili (2%) ya marejesho kwa kila siku inayozidi baada ya Tarehe moja.
- n) Mikopo itakuwa inapitishwa na Kamati ya mikopo mara tatu kwa mwezi kwa mkopo wa kawaida kwa kufuata utaratibu wa aliyekuja kwanza atahudumiwa kwanza (First come first served basis).
- o) Kanuni ya Vyama vya Ushirika namba 85 inaagiza mikopo yote ni lazimaiwekewe bima ya mikopo, Malengo Saccoss imeamua kuanzisha mfuko maalum wa bima za mikopo na mwanachama atakatwa asilimia moja (1%) ya mkopo wake kwa ajili ya bima ya mkopo.
- p) Fomu za maombi ya mikopo yaliyokubaliwa zitatayarishiwa hundi na Mhasibu wa chama na kukabidhiwa kwa wanachama baada ya utaratibu wa malipo kukamilika. Maombi yaliyokataliwa lazima yatolewe maelezo na kamati ya mikopo na sababu za kukataliwa maombi hayo.
- q) Mwanachama anaweza kukata rufaa ya mkopo wake uliokataliwa kwa Mwenyekiti wa Bodi ya chama. Mwenyekiti kwa kushauriana na wajumbe wa Bodi ya chama watatoa uamuzi wa mwisho katika kikao cha Bodi kitakachokaa kwa mujibu wa Ratiba ya Vikao.
- r) Kazi ya kutoa mikopo itafanywa na Kamati ya Mikopo pekee, viongozi wa Bodi na kamati ya usimamizi watashauri pale itakapokuwa lazima kufanyahivyo katika vikao halali vya bodi au kamati ya usimamizi.
- s) Maombi yote ya mikopo yatafikiriwa na kamati ya mikopo isipokuwa ile ya wajumbe wa bodi tu ambayo itapitishwa na wajumbe wote wa bodi isipokuwa mkopaji.
- t) Endapo MALENGO SACCOS itapata mkopo toka sehemu nyingine (kwa nia ya kukuza mtaji); mikopo kwa wanachama itatolewa kwa masharti yatakoyoendana na masharti ya mkopo huo.

Pamoja na sifa zilizoainishwa katika sehemu hii pia mambo yafuatayo yatazingatiwa kama sifa ya mwanachama kuweza kupatiwa mkopo.

AKIBA NA HISA

Akiba, Amana na hisa za mwanachama zilizowekwa chamani zitazingatiwa na kuwa kigezo muhimu cha kutoa mkopo kwa mwanachama na ikiwa mwanachama hajatimiza sharti la kuwa na hisa na kuweka akiba kama taratibu zinavyoelekeza katika sera ya uhamasihaji wa uwekaji akiba na hisa anaweza kukosa sifa ya kupata mkopo.

TABIA (CHARACTER)

Tabia ya mkopaji itathiminiwa kikamilifu kulingana na kumbukumbu zake za ukopaji na urejeshaji wa mikopo yake. Wanachama, Kamati ya Usimamizi, Kamati ya mikopo au kiongozi yeyote wa chama anayeweza kuwa sehemu ya kujua tabia ya mkopaji na anaweza kutoa maoni juu ya mkopaji husika.

Dhamana kubwa iliyopita kiwango cha mkopo haitakuwa kigezo cha kumpa mkopo mwanachama aliye na tabia au historia mbaya katika ukopaji na urejeshaji wa mikopo.

Wakopaji wapya watatathiminiwa kwa kuzingatia uwezo wao wa kufanya marejesho kwa kupitia mishara yao ya hazina na kuchambua mikopo yao kupitia taasisi za uchakataji wa taarifa za wakopaji (Credit reference bureau).

HALI (CONDITION)

Hali ya utoaji wa mkopo kwa mwanachama itazingatia mambo ya nje yanayoathiri mkopo wa mwombaji ikiwa ni pamoja na

- i. Hali ya uchumi wa nchi
- ii. Thamani ya pesa
- iii. Sheria za nchi
- iv. Hali ya soko la biashara inayoombewa mkopo
- v. Hali ya soko la kazi/ajira
- vi. Na mambo mengine yanayoathiri hali ya urejeshaji mkopo.

UWEZO WA MTIRIRIKO WA KIFEDHA

Uwezo wa kurejesha mkopo ndio kitu cha kwanza na cha msingi cha kuangalia katika kutathimini uwezo wa mwanachama kurejesha mkopo anaomba kwa kutegemea shughuli za kiuchumi

DHAMANA YA MKOPO (COLLATERAL)

Dhamana ya mkopo ni akiba za wadhamini wawili ambao ni lazima wawe wanachama wa MALENGO SACCOS LTD.

2.3 Maombi ya mkopo

Mwanachama kabla ya kupatiwa mkopo atapaswa kuzingatia mambo yafuatayo;

- (a) Atachukua fomu chamani ataijaza na kuirudisha kwa utaratibu ulioelekezwa katika fomu hiyo (Loan Agreement).
- (b) Mwanachama ataomba kiasi cha Mkopo kulingana na hitaji lake.
- (c) Mwanachama atalazimika kuambatisha vielelezo vyote muhimu kama fomu inavyoelekeza.
- (d) Atakuwa tayari kutoa ridhaa kwa chama kutoa taarifa zake za mikopo kwa mamlaka za uchakati wa taarifa za wakopaji nchini pasipo hata kutaarifiwa.
- (e) Mwanachama atakopa si zaidi ya mara tatu ya akiba zake
- (f) Ukomo wa madeni utaidhinishwa na Mkutano mkuu kila mwaka
- (g) Maombi ya mkopo yatafuata utaratibu wa "FIRST IN FIRST OUT" kutegemea fedha zilizoko, mikopo ya dharula na mikopo midogo itafikiriwa kwanza. Hata hivyo ikiwa maombi yata,.,Lpokelewa kwa pamoja na kiasi kinalingana utaratibu huu utafuatwa:
 - (a) Wanachama ambao hawajawahi kupewa mkopo
 - (b) Wanachama wapya ambao ndiyo kwanza wametimiza sifa za kukopa
 - (c) Wanachama ambao wamelipa mikopo yao ya nyuma kwa wakati na kuomba mikopo mipya

2.4 Mrejesho wa sababu za kukataliwa kupewa mkopo

Kwa kuzingatia kanuni ya 32 ya Kanuni za SACCOS za huduma ndogo za fedha zinazosimamia SACCOS, kamati ya mikopo itapaswa kumtaarifu mwanachama kwa maandishi ikiwa itaona mwanachama husika hajakidhi vigezo vya kupata mkopo ndani ya siku saba baada ya kufanya maamuzi ya kumnyima mkopo huo.

SEHEMU YA TATU

GHARAMA ZA MKOPO

3.1 Riba, Ada na Adhabu za mikopo

Kiwango cha riba, ada, adhabu na gharama nyingine za mikopo vitapendekezwa na Bodi ya Chama na kupitishwa na Mkutano Mkuu wa wanachama. Aidha, kiwango cha riba kitawekwa baada ya kufanyika uchambuzi maalum utakaonyesha kiwango cha riba kilichowekwa kitanufaisha wanachama na kuweza kumudu gharama za uendeshaji wa shughui za chama na mahitaji mengine ya chama kwa kuzingatia ulazima uliopo.

viwango vya riba, ada, adhabu na gharama nyingine vitafanyiwa marejeo ya mara kwa mara ili kuona kama vinaendana na wakati na vinaweza kubadilishwa baada ya kuridhiwa na mkutano mkuu na kuidhinishwa na Mrajis.

Mikopo yote italipiwa riba kwa kila mwezi kama inavyofafanuliwa kwenye Sera hii kwa kuzingatia jedwali Na.1

Jedwali Na.1 Viwango vya Riba ya Mikopo

Aina ya Mkopo	Riba (%)
Mkopo wa kawaida	1.25
Dharura	1

Kiwango cha Riba kitakachotowazwa juu ya mkopo wa mwanachama uliotoka nje ya chama ,Riba yake itategemeana na taaasisi husikailiyotoa mkopo.Hata hivyo kiwango cha riba ya uendeshaji kitaamuliwa na Bodi

SEHEMU YA NNE

4.0 KINGA DHIDI YA MAJANGA YA MKOPO

4.1 Gharama za kinga ya majanga ya Mkopo

MALENGO SACCOS itatoza kiasi cha 1% kama gharama ya kinga ya majanga katika kila mkopo unaochukuliwa isipokuwa mkopo wa dharura na kiasi hicho kitahifadhiwa katika akaunti maalum kwa lengo la kulinda mikopo ambayo haitarejeshwa kutokana na sababu zifuatazo;

- i. Ikiwa mwanachama amefariki akiwa hajamaliza mkopo na chama kimethibitisha kuwa kwa namna yeyote mkopo ulioachwa hauwezi kulipika.

- ii. Ikiwa mwanachama amepata ulemavu wa kudumu na imepelekea kushindwa kutekeleza majukumu yake ya kumwingizia kipato na hatimaye kushindwa kulipia mikopo anayodaiwa
- iii. Ikiwa mwanachama amerukwa na akili na hawezi kutoa ushirikiano katika kufanya marejesho kwa mujibu wa mkataba wake na daktari wa serikali amethibitisha juu ya ugonjwa wa akili wa mwanachama husika.

4.2 Taratibu za kuhudumia mfuko wa bima

- a. Fedha za mfuko wa bima ya mkopo zitawasilishwa benki katika akaunti maalum mara baada ya mwanchama kupatiwa mkopo
- b. Fedha za mfuko zitatumika kwa malengo yaliyokusudiwa kwa kuzingatia mahitaji yatayojitokeza.
- c. Ikiwa mfuko haujaimarika vya kutosha kuweza kumudu mahitaji yanayojitokeza kiasi kinachodaiwa kinaweza kusubiri mfuko uimarike ndipo kilipwe

SEHEMU YA TANO

5.0 MUDA KIKOMO WA MAREJESHO YA MKOPO

5.1 Ukomo wa kurejesha mkopo

Mwanachama atarejesha mkopo wake kwa utaratibu aliopangiwa na kwa namna yeyote ile muda wa juu wa kurejesha mkopo hautazidi miaka mitatu.

Jedwali Na. 2 Aina ya mikopo na muda wa marejesho

Aina ya Mkopo	Muda wa marejesho
Mkopo wa kawaida	Mwaka 1 hadi miaka 3
Dharura	Mwezi 1

SEHEMU SITA

6.0 VYANZO VYA UKOPESHAJI NA UKOMO WA MIKOPO

6.1 Fedha za kutoa mikopo chamani zinaweza kutoka/Kupatikana katika maeneo yafuatayo;

- (a) Akiba za wanachama
- (b) Malimbikizo ya faida
- (c) Mikopo kutoka taasisi mbalimbali za kifedha na zisizo za kifedha.
- (d) Misaada kutoka kwa wafadhili wa ndani na nje ya nchi.(kwa kuzingatia masharti)

6.2 Ukomo wa ukopeshaji kwa kila aina ya mkopo

Katika SACCOS ya MALENGO kiwango cha juu katika kila mkopo bila kuathiri matakwa ya kanuni ya 33(1) ya Kanuni za SACCOS za huduma ndigo za fedha itakuwa kama ifuatavyo.

No.	Aina ya mkopo	Kiwango juu kwa kila aina ya mkopo	Muda wa mwisho wa marejesho (Miezi)
1	Dharura	500,000/=	1
2	Mkopo wa kawaida	2,000,001/= - 12,000,000/=	12-36

SEHEMU YA SABA

7.0 UIDHINISHWAJI NA UREJESHAJI WA MIKOPO

7.1 Uidhinishaji wa maombi ya mikopo

- (a) SACCOS haitatoa mkopo bila idhini ya kamati ya mkopo
- (b) Kamati ya mikopo haitaidhinisha mkopo kama sehemu ya mkopo haijazaminiwa au mkopo haujazaminiwa kikamilifu
- (c) Kamati ya mkopo itaridhia ombi la mkopaji kupewa mkopo baada ya kujiridhisha na uwezo wa mwanachama kufanya marejesho
- (d) Kamati ya mikopo ina haki ya kukataa/kukubali au kurudisha ombi la mkopo kwa mwanachama ikiwa mwanachama atakuwa hakutumiza vigezo vya kupewa mkopo kama ilivyoelekezwa katika sehemu ya 2.1 ya sera hii.
- (e) Ikiwa ombi la mkopo halijakubaliwa SACCOS itamfahamisha mwanachama sababu za kukatatiliwa kwa ombi lake ndani ya kipindi cha siku saba.
- (f) Fedha za mikopo zitatolewa kutegemeana na hali ya ukwasi chamani lakini kwa namna yeyote ile mikopo midogo itapewa kipaumbele na ikiwa hali ya ukwasi wa chama iko chini.
- (g) Kamati ya mikopo haitaidhinisha kiwango cha mikopo kinachozidi shilingi 12,000,000/=
- (h) Kamati ya kitaalamu haitaidhinisha kiasi cha mikopo kinachozidi shilling 12,000,000/=
- (i) Kiasi cha mkopo kinachozidi shilingi 12,000,000/= kitaamuliwa na bodi ya chama
- (j) Meneja wa chama ataruhusiwa kuidhinisha mikopo yote ya dharura kwa wanachama wenye sifa za kukopa mara baada ya afisa mikopo kujiridhisha uwezo wa mkopaji katika kurejesha mkopo husika wa dharura
- (k) Kamati ya mikopo/kamati ya kitaalam itatumia kumbukumbu zifuatazo ili kufikia uamuzi wake;
 - i) Akiba,Hisa za Wanachama
 - ii) Daftari linaloonyesha orodha ya wanachama
 - iii) Muda uliobaki katika utumishi

- iv) Pamoja na vigezo vingine vitakavyowekwa na chama.
- v) Kanuni ya 30 ya Kanuni za SACCOS za huduma ndogo za fedha za mwaka 2019

7.2 Viwango vya mikopo na uidhinishaji

Uidhinishaji wa kamati ya mikopo

Uidhinishaji wa mikopo utakua chini ya kamati ya mikopo au kamati ya kitaalam na kamati ya mikopo au kamati ya kitaalam haitaidhinisha mkopo unaozidi kiasi cha shilingi 12,000,000 kiasi kitachozidi 12,000,000/=kitaamuliwa na bodi ya chama

7.3 Uidhinishaji wa Bodi ya Chama

Bodi itakuwa na jukumu la kuidhinisha mikopo yote inayozidi kiasi cha shilingi 12,000,000/= ambayo kamati ya mikopo, kamati ya kitaalam na menejimenti hawawezi kuidhinisha kama ilivyoelekezwa katika sera hii.

7.4 Mikopo kwa viongozi

- i. SACCOS haitatoa mkopo kwa mjumbe wa bodi au mjumbe wa kamati yeyote kabla ya kupata idhini kutoka kwa wajumbe wa bodi.
- ii. Mjumbe wa bodi au wa kamati hatoruhusiwa kuwa miongoni wa wajumbe wa kikao wakati wa kupitisha mkopo wake.

7.4 Mikopo kwa watendaji wa chama

- i. SACCOS haitatoa mikopo kwa watendaji wa chama kwasababu masharti ya chama hayawatambui watendaji kuwa wanachama .
- ii. SACCOS haitatoa mkopo kwa mtendaji au mtu mwenye mahusiano ya karibu na chama kwa namna yeyote ile kabla ya kupata idhini kutoka kwa kamati ya mikopo.

7.5 Mikopo shirikishi (Loan Participation)

- i. SACCOS yenye leseni daraja B kwa kuzingatia Kanuni za SACCOS za Huduma Ndogo za Fedha, inaweza kukopa kutoka SACCOS nyingine au kukopesha SACCOS kwa lengo la kuongeza ukwasi katika chama.
- ii. SACCOS yenye leseni daraja B itafata taratibu zote za ukopaji na ukopeshaji kama zilivyoainishwa katika kanuni za SACCOS za Huduma Ndogo za fedha za mwaka 2019 na mikopo inayoombwa na chama kingine itafanyiwa tathmini na kamati ya mikopo na kupelekwa kwenye bodi ya chama kwa ajili ya kufanya maamuzi ya mwisho.
- iii. Iwapo Bodi itaidhinisha mkopo shirikishi, taratibu zote zinazopaswa kuzingatiwa na mkopaji na mkopeshaji zitazingatiwa kwa kuhakikisha panakuwepo na Mkataba wa mkopo husika.

Kwa namna yeyote ile SACCOS haitatoa mkopo kwa upendeleo, kwa viwango tofauti vya riba tofauti na vile anavyotozwa mwanachama mwingine.

7.6 Urejeshaji wa mikopo

- (a) Mwanachama atafanya marejesho ya mkopo wake kupitia mfumo wa makato ya mashahara(Lawson) kwa kila mwezi pia mwanachama atafanya marejesho ya mkopo pamoja na riba kwa kupitia akaunti ya chama kama mwanachama anataka wahi kumaliza mkopo wake.
- (b) Mwanachama anaweza kulipa mkopo wake kabla ya muda wa mwisho kufika katika muda wa kazi bila kulipishwa adhabu
- (c) Ikiwa mwanachama atalipa kiasi cha mkopo wake au kulipa mkopo wote kwa mkupuo hatapaswa kulipa riba ya muda ambao hakukaa na mkopo kama inavyoelekezwa na kanuni ya 37(2) ya kanuni za SACCOS za mwaka 2019.

7.7 Marejesho ya mikopo

- (a) Kila mwanachama ana wajibu wa kuhakikisha anafanya marejesho yake kwa mikopo aliyochukua chamani.
- (b) Kamati ya Mikopo/Meneja watahusika mara kwa mara kutengeneza taarifa ya hali halisi ya mikopo ya wanachama kila mwezi ili kutoa hali halisi ya mikopo inayohitaji kufatiliwa kwa karibu zaidi.
- (c) Taarifa zitaonyesha hali halisi ya maendeleo ya mikopo na zitawasilishwa mbele ya Bodi kila baada ya robo mwaka.

- (d) Wadhamaini wa mkopo watatakiwa kuhakikisha mkopaji anarejesha marejesho yake kwa mujibu wa jedwali la marejesho yake.

SEHEMU YA NANE

8.0 UKOKOTOAJI NA UAINISHAJI WA MIKOPO ILIYOCHOLEWESHWA CHAMANI.

Chama kitaandaa taarifa za ukokotoaji wa mikopo iliyocheleweshwa kwa kuanzia tarehe ya mwisho ambayo rejesho la mkopo husika lilifanyika mpaka pale malipo yote yatakapokuwa yamekamilika. Mikopo iliyocheleweshwa itakokotolewa kila mwezi na kutolewa taarifa siku ya mwisho wa mwezi ambapo mikopo hiyo itaainishishwa katika makundi yafuatayo:-

Jedwali Na.3 Makundi na Hali ya Ucheleweshaji.

Na.	Makundi ya Uchelewaji	Hali ya Uchelewaji
1.	Mikopo iliyopo kwenye angalizo	Siku 31-90
2.	Mikopo iliyo chini ya Kiwango	Siku 91-180
3.	Mikopo yenye mashaka	Siku 181-365
4.	Mikopo mibaya/Hasara	Zaidi ya siku 365

8.1 Taarifa muhimu zinazopaswa kuainishwa kwa mikopo iliyocheleweshwa

Taarifa ya ucheleweshwaji wa mikopo itajumuisha mambo yafuatayo;

- i. Jina la mwanachama, anuani na mawasiliano yake binafsi
- ii. Tarehe mkopo ulipotolewa
- iii. Mkopo halisi uliotolewa na bakaa la deni linalodaiwa ambalo halijarejeshwa chamani
- iv. Majina ya wadhamini na dhamana ya mkopo iliyowekwa na

SEHEMU YA TISA

9.0 USITISHAJI WA MAPATO TARAJIWA NA MAREKEBISHO YA MIKOPO

9.1 Kusitisha mapato tarajiwa kutokana na mikopo iliyocheleweshwa

Chama kitasitisha riba zote tarajiwa ambazo zitakuwa zimekadiriwa kupatikana kwenye mwaka husika kutokana na mikopo iliyocheleweshwa iwapo mkopo uliotolewa hautalipwa kwa siku tisini. Aidha, chama kitaondoa mapato tarajiwa yanayotokana na mikopo kutoka katika akaunti ya mapato tarajiwa.

9.2 Mapitio ya kufanya marekebisho ya mikopo

MALENGO SACCOS haitafanya marekebisho ya mkopo zaidi ya mara moja kwa wanachama watakaopewa mikopo na kushindwa kurejesha kwa wakati.

- i. Mkopo wowote ambao umefanyiwa marekebisho au mabadiliko katika masharti yake ya awali, hautapaswa kuainishwa kama "upo katika daraja zuri" isipokuwa marejesho ya mkopo huo yamefanyika kikamilifu angalau mara nne mfululizo tangu mkopo ulipofanyiwa marekebisho.
- ii. Iwapo mkopo utafanyiwa marejesho kikamilifu mara nne mfululizo, mkopo huo utainishwa kama mkopo usiocheleweshwa.
- iii. MALENGO SACCOS itatoa taarifa ya mikopo yote iliyofanyiwa marekebisho kama taarifa inayojitegemea katika mizania ya hesabu ya chama 42(2).

SEHEMU YA KUMI

10.0 MADENI, MATENGO NA USIMAMISHAJI WA MIKOPO KWA MUDA

10.1 Madeni Mabaya

- (a) Madeni mabaya ni yale yatakayokuwa yameshindwa kurejeshwa katika kipindi kinachozidi siku 30 kama ilivyofafanuliwa katika kanuni ya 40 (1)(2) ya kanuni za huduma ndogo za fedha (SACCOS) za mwaka 2019
- (b) Madeni mabaya yatafutwa katika mahesabu ya chama yatakapokuwa yamefikia zaidi ya miezi kumi na mbili (12) kwa kuzingatia Kanuni ya 43 ya kanuni za SACCOS za mwaka 2019.
- (c) Chama kitaendelea kufuatilia madeni hayo na yakilipwa yataingizwa kama mapato mengineyo kwa kuzingatia taratibu za kihasibu.

10.2 Matengo ya madeni mabaya

Chama kitafanya matengo ya mikopo mibaya kwa kuzingatia kanuni Na. 40(3) ya kanuni za huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

MALENGO SACCOS itatenga kiasi toshelevu cha fedha kutoka katika faida yake ya mwaka kwa ajili ya kufidia mikopo mibaya iliyocheleweshwa na wanachama kwa kuzingatia kanuni Na. 40(3) ya kanuni za huduma ndogo za Fedha (SACCOS) za mwaka 2019

ili kufidia kiasi cha mikopo hiyo mibaya kama inavyoainishwa katika jedwali Na.2

Jedwali Na.2 Matengo ya Mikopo Mibaya.

Na.	Makundi ya Uchelewaji	Hali ya Uchelewaji	Kiasi cha matengo(% ya bakaa kwa mkopo uliochelewa)
1.	Mikopo iliyopo kwenye angalizo	Siku 31-90	10%
2.	Mikopo iliyo chini ya Kiwango	Siku 91-180	30
3.	Mikopo yenye mashaka	Siku 181-365	50
4.	Mikopo mibaya/Hasara	Zaidi ya siku 365	100

Kiasi cha tango litakalotengwa kwa ajili ya kufidia mikopo mibaya iliyocheleweshwa kitawekwa kwenye akaunti maalum ya mikopo mibaya.

10.3 Kusimamisha mikopo kwa muda

- Chama kinaweza kusimamisha utoaji wa mikopo kulingana na mwenendo wa ulipaji wa mikopo hiyo.
- Ikiwa na Mikopo mingi ambayo ipo mikononi mwa wanachama haijakusanywa na hivyo kuhatarisha hali ya ukwasi katika chama "liquidity crisis".
- Endapo Mrajis wa Vyama vya Ushirika atafanya ukaguzi na kubaini na kujiridhisha kuwa hali halisi ya kifedha ni mbaya.
- Kubadilika kwa sera za serikalin katika utumishi.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA

11. 0 UKUSANYAJI WA MADENI

Mikopo yote itakayotolewa na chama kwa wanachama wake itapaswa kulipwa chamani kwa utaratibu uliopangwa na ikiwa utataratibu uliowekwa hautafatwa na wakopaji chama kitakuwa na jukumu la kufatilia na kuhakikisha madeni yote yanakusanywa.

11.1 Mambo ya kuzingatia kabla ya kuanza ukusanyaji wa madeni

Chama kitaendelea kuhakikisha madeni yote yanakusanywa kwa kuzingatia utaratibu uliowekwa kati ya mkopaji na mkopes haji na mambo yafuatao yakibainika ufatiliaji wa karibu utahitajika, aidha miongoni mwa mambo hayo ni pamoja na;

- i. Malipo ya marejesho ya mwanachama yatakuwa pungufu ya malipo yaliyotakiwa kulipwa kwa mujibu wa masharti ya mkataba uliosainiwa na mwanachama kipindi anachukua mkopo.
- ii. Endapo malipo ya marejesho ya mwanachama hayatafanyika ndani ya kipindi cha siku thelathini (30) tangu marejesho hayo kutakiwa kufanyika bila kujali kuwa mkopo uliocheleweshwa ni riba au riba na mkopo msingi.
- iii. Iwapo Jedwali la marejesho ya Mkopo lililopo kwenye fomu ya mikopo halitazingatiwa katika marejesho ya mkopo ya mwanachama.
- iv. Iwapo mwanachama atastafu ajira kwa mujibu wa sharia za utumishi wa uma akiwa na mkopo basi atakatwa katika mafao yake

11.2 Mkataba wa mkusanya madeni

Chama kinaweza kuingia mkataba na mkusanya madeni endapo itaonekana mkopaji amechelewesha marejesho na jitihada za chama kufanya ufatiliaji zimeshindwa kuzaa matunda na hatimae kuona umuhimu wa kuweka mkusanya madeni.

Aidha chama kinapaswa kuzingatia mambo yafuatayo kabla ya kuingia mkataba na mkusanya madeni;

- i. Kuhakikisha mkusanya madeni ana kibali maalum cha kufanya kazi hiyo kutoka mamlaka halali za serikali (TCDC)
- ii. Kujiridhisha mahali na sehemu mtoa huduma anafanyia kazi zake
- iii. Kuangalia historia ya mtoa huduma
- iv. Kuhakikisha mtoa huduma analinda haki za mwanachama wakati wa kukusanya madeni
- v. Kuhakikisha mkusanya madeni anakusanya deni kwa kuzingatia mkataba na makubaliano yaliyopo kwenye fomu ya mkopo na mkataba wa mkopo
- vi. Kuhakikisha mkusanya madeni anatambua vema mali za mkopaji zilizotumika kudhamini mkopo
- vii. Kufanya tathmini na kujiridhisha kama Kuhakikisha mkusanya madeni ana uwezo na vifaa vitakavyomsaidia kufanya kazi hiyo pasipo kungiza chama gharama

- viii. Mkataba uainishe haki na wajibu za pande zote na upite kwa mwanasheria kwa ajili ya kulinda haki za pande zote
- ix. Mkataba wa mkusanya madeni na chama unapitishwa kwa Mrajis ili aone kama mkataba husika haujaegemea upande mmoja
- x. Kuhakikisha taratibu zote zitakazochukuliwa na Mkusanya madeni, zinalinda haki ya mwanachama na chama kwa ujumla

SEHEMU YA KUMI NA MBILI

12.0 UFUTAJI WA MIKOPO NA UUZAJI WA DHAMANA

12.1 Hatua za ufutaji wa mikopo

MALENGO SACCOS itafuta mikopo yake kutoka katika mizania yake endapo:

- (a) Mkopo utacheleishwa kurejeshwa kwa zaidi ya siku 365;
- (b) Chama kitapoteza haki zake za kimkataba zinazohusiana na mkopo husika;
- (c) Chama kimekosa haki kisheria katika dai la mkopo husika
- (d) Mkopo utakapoonekana hauwezi kukusanywa;
- (e) Hakuna uwezekano wa chama kukusanya mkopo kutokana na hukumu ya mahakama.
- (f) Dhamana zote zilizodhamini mkopo zimeshindwa kufuta mkopo unaodaiwa
- (g) Chama hakina uwezo wa kukusanya mkopo au hakuna dhamana au jitihada za kukusanya deni zimeshindikana.
- (h) Ikiwa chama kina tengu la mikopo mibaya linalotosha kufuta mkopo

Iwapo mkopo wa mwanachama utafutwa kwenye vitabu vya chama na kama mwanachama huyo atakuwa hajatangazwa kufilisika, mkopo huo utapaswa kufuatiliwa na kukusanywa kama mikopo mingine.

12.2 Taratibu za chama kuuza dhamana za mwanachama

Ili kufidia mikopo mibaya chama kinaweza kuuza dhamana za mwanachama. Aidha Kabla chama hakijauza dhamana za mwanachama kitapaswa kuzingatia mambo yafuatayo;

- i. Akiba, amana na hisa za hiyari za mwanachama zimechukuliwa katika akaunti ya mwanachama lakini hazijatosheleza kulipa deni husika la mwanchama
- ii. Wadhamini wamepatiwa taarifa na kushindwa kutoa ushirikiano wa kutosha kuhakikisha deni la mkopaji limelipwa.

13.0 HITIMISHO

Sera hii imetayarishwa na kupitishwa na Bodi ya MALENGO SACCOS LTD iliyokasimiwa madaraka ya mkutano mkuu

Godwin Nsemwa

Mwenyekiti wa Chama

Tarehe 25/8/2021

Billy Leonard

Katibu wa Chama

Tarehe 25/8/2021

Mrajis wa Vyama vya Ushirika

Tarehe _____

